

PROČEŠTINU 1/2022

časopis pro každého, kdo má rád češtinu

časopis plný křížovek, luštění a přemýšlení

čeština a basketbal

ÚVODEM

Po několika letech, která bychom mohli označit jako pilotní, jsme se rozhodli se začátkem školního roku vstoupit do nové etapy existence našeho časopisu. Je nás na práci víc, jsme zkušenější, máme spoustu ohlasů od vás, a hlavně chuť do práce. To všechno se odrazí na podobě časopisu. Zjednodušíme grafiku, mimo jiné i proto, aby časopis nebyl tak náročný na tisk jako dříve. Budeme se snažit vycházet častěji než dosud, chceme zároveň obsahově zachovat ladění časopisu, a půjde-li to, ještě ho rozšiřovat. Zachováme tematické zaměření každého časopisu, a nezůstaneme zdaleka jen u sportu, i když jeho propojování s češtinou nás baví nejvíc. Takže sportovním číslem sice začínáme – nešlo nevyužít evropského basketbalového šampionátu, jehož část proběhla na začátku září v Praze – ale příští číslo už bude jiné, připravujeme téma **čeština a renesance**.

Na co se můžete v časopise těšit?

- úlohy a cvičení k přípravě na maturitní zkoušku
- úlohy a cvičení k přípravě na jednotnou přijímací zkoušku na střední školy
- literární témata
- křížovky, hádanky, osmisměrky, čtyřsměrky, doplňovačky a další luštění
- zajímavosti...

... chceme připravovat časopis, který bude užitečný a zároveň zajímavý. Nechceme být odborným periodikem; chceme, aby si v časopisu každý něco našel, aby sloužil k poučení i zábavě, aby se stal přítelem všech, kdo mají rádi češtinu. Při řešení a luštění se občas uplatní znalosti a dovednosti odjinud – z dějin, zeměpisu, sportu, umění...

Toto číslo časopisu Pročeštinu je zároveň posledním, které je zcela zdarma. Od příštího čísla bude úplné znění časopisu placené, zdarma bude dostupných několik vybraných stránek. Souběžně připravujeme další materiály na webové stránky. U nových testů, pracovních listů a dalších budeme uplatňovat stejný princip – část zdarma, část zpoplatněná. Chceme-li zvýšit periodicitu časopisu i produkci dalších materiálů, nemůžeme jinak. Věříme, že i tak nadále budete našimi věrnými uživateli.

Pročeštinu

časopis pro každého, kdo má rád češtinu

vychází v elektronické podobě; dostupné z: <http://www.procestinu.com/>

kontakt: broz@procestinu.com; procestinu@gmail.com

Užití časopisu i jeho kterékoliv části ke komerčním účelům je možné pouze s písemným souhlasem vydavatele.

© František Brož & František Brož jr.

grafická úprava: František Brož jr.

obsahová spolupráce František Brož jr., Pavel Brož

ilustrace: pixabay.com

číslo 1, vyšlo v září 2022

EUROBASKET 2022 A JAZYKY

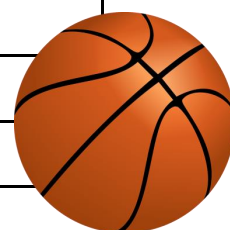
1. Uved'te, ve které skupině mají největší zastoupení země, v nichž se hovoří slovanskými jazyky:
2. Uved'te, ve které skupině nemá žádné zastoupení země, v nichž se mluví ugrofinskými jazyky:
3. Uved'te, ve které skupině nemá žádné zastoupení země, v nichž se mluví románskými jazyky:
4. Uved'te, který jazyk v skupině D má největší počet mluvčích:
5. Uved'te všechny jihoslovanské jazyky zastoupené jednotlivými zeměmi na evropském basketbalovém šampionátu:

DOPLŇOVAČKY – VELKÁ JMÉNA NBA

NBA neboli National Basketball Association je největší a také nejslavnější basketbalová liga na světě. A také v ní působí největší jména basketbalu. V následujících doplňovačkách některá zjistíte, a při luštění navíc uplatníte zeměpisné znalosti.

Basketbalista, šestinásobný vítěz NBA, dvakrát olympijské zlato (Michael)

					město nedaleko lesa Řáholce
					sídelní město Slezské univerzity
					hlavní město Maroka
					švýcarské středisko zimních sportů
					řecká metropole
					rodiště Josefa Škvoreckého

Basketbalista, 18 odehraných sezon za Utah Jazz, dvakrát vítěz olympiády (Karl)

					město u soutoku největších českých řek
					hlavní město Turecka
					slovinská metropole
					východočeské město s renesančním zámekem
					norské město za polárním kruhem
					město mezi Pisou a Florencií

Basketbalista, třikrát vítěz NBA s Bostonem Celtics, jedno olympijské zlato (Larry)

									největší město Marylandu
									hlavní město Tyrolska
									metropole Islandu
									město v chorvatské Dalmácii

ROZHOVOR S BÝVALÝM BASKETBALISTOU

Je pravda, že po druhé světové válce s sebou československý národní tým vozil prst' hlíny z pankrácké věznice?

Když jsme jeli v roce 1946 na mistrovství Evropy do Ženevy, tak trenér Hájek donesl krabičku, ve které údajně opravdu byla hlína z pankráckého popraviště. Bylo to zabalené v československé vlajce, já to jako benjamínek dostal na opatrování, a před každým zápasem jsme na to přísahali, že budeme bojovat za republiku. Pro nás to byl krásný rituál, ale dneska by člověk s takovými věcmi u reprezentantů asi neuspěl.

Na tom šampionátu jste vyhráli zlatou medaili i díky vašemu koši pár vteřin před koncem. Italy jste tím ve finále porazili 34:32...

Ano, vyhráli jsme tehdy o koš. Já jsem těsně před koncem míč pod italským košem doskočil, levačkou ho vytáhl ze skrumáže a pravou rukou to tam nějak dopíchnul.

(https://www.idnes.cz/sport/basket/ivo-mrazek-basketbal-rozhovor.A181012_125147_sport-basketof)

1. Vysvětlete s využitím tištěných nebo digitálních zdrojů, proč je v první otázce slovní spojení *prst' hlíny* nesmyslné:

2. Vysvětlete význam slova *benjamínek* v první odpovědi:

3. Která z následujících možností nejlépe vystihuje význam slova *skrumáž* ve druhé odpovědi?

- A) shluk hráčů obou týmů
- B) přihrávka od spoluhráče
- C) nádoba na náhradní míče
- D) prostor mezi košem a diváky

4. Která z následujících částí textu vyjadřuje názor bývalého basketbalisty?

- A) před každým zápasem jsme na to přísahali
- B) jeli v roce 1946 na mistrovství Evropy do Ženevy
- C) jsem těsně před koncem míč pod italským košem doskočil
- D) dneska by člověk s takovými věcmi u reprezentantů asi neuspěl

ČTYŘSMĚRKA

Po vyškrtání názvů basketbalových týmů zbude 34 písmen, která čtena po řádcích dávají dvě tajenky:

- 1) název týmu, předchůdce dnešních Oklahoma City Thunder (18 písmen)
- 2) název týmu, předchůdce dnešních Washington Wizards (16 písmen)

L	A	K	E	R	S	N	U	S	C	I	G	A	M
C	S	E	A	T	C	R	O	C	K	E	T	S	A
L	T	L	K	N	I	C	K	S	E	S	U	P	V
I	E	R	S	O	T	N	I	I	C	B	S	W	E
P	S	B	U	L	L	S	B	X	A	L	L	I	R
P	K	T	I	M	E	O	R	E	J	A	Z	Z	I
E	W	S	B	U	C	K	S	R	E	Z	B	A	C
R	A	T	P	A	C	E	R	S	U	E	L	R	K
S	H	E	A	T	H	U	N	D	E	R	L	D	S
K	I	N	G	S	R	U	P	S	E	S	T	S	S

HEAT, JAZZ, NETS, SUNS, BUCKS, BULLS, HAWKS, KINGS, MAGIC,
SPURS, KNICKS, LAKERS, PACERS, SIXERS, BLAZERS, CELTICS,
ROCKETS, THUNDER, WIZARDS, CLIPPERS, MAVERICKS

BASKETBALOVÉ SKLOŇOVÁNÍ

Převeďte jméno a příjmení českých reprezentantů do příslušných tvarů:

	3. pád	7. pád
Jaromír Boháčik		
Vojtěch Hruban		
Martin Kříž		
Martin Peterka		
Jan Veselý		
Patrik Auda		
Vít Krejčí		
Tomáš Satoranský		
Ondřej Balvín		
Tomáš Kyzlink		
Ondřej Sehnal		
David Jelínek		
Lukáš Palyza		
Viktor Půlpán		
Tomáš Vyoral		

DESÍTKA ÚLOH K TRAMPOTÁM HVĚZDY

Třiatřicetiletý **a/A**meričan má před sebou poslední rok pořádně štědré smlouvi**i/y**. Bě**j**hem následující sezony si přijde na více než 47 milionů dolarů (přibližně 1,1 **m/M**iliardy **k/K**orun). Větš**/č**í příjem čeká jen úřadujícího vítěze **s/S**tephena **c/C**urryho z **g/G**olden **s/S**tate a vě**j**ečně zraněného Johna Walla, nový přír**ů/ú**stek LA **c/C**lippers.

Jistotu své **gi/y**gantické mzdy zatím Westbrook nemá, nyní už jej od ní však dělí jen trocha papírování. Musí toti**š/ž** do středy aktivovat klauzuli**i/y** ve svém kontraktu, tzv. hráčskou opci, na čemž během **ú/Ú**terního dne začal jeho agent pracovat.

Její využití je logické. Zvlášt' když se Westbrook domnívá, že poslední **r/R**očník měl mizerný především kvůli tomu, že od **I/L**akers nedostal pořádnou šanci. Vě**j**ehlasný tým z **I/L**os **a/A**ngeles prožil hororovou sezonu. Před jejím startem patřil mezi největší **a/A**depty na zisk **t/T**itulu, nakonec neprošel ani do play off a chvílemi**i/y** působil až komicky.

(https://www.idnes.cz/sport/basket/nba-russell-westbrook-los-angeles-lakers-nejhorsistrelec.A220627_150744_sport-basket_itit, upraveno)

1. Vyberte z červeně (tučně) vyznačených možností jazykově správné varianty:

2. Napište příjmení basketbalisty, o kterém se píše v textu:

3. Napište názvy týmů, o kterých se píše v textu:

4. Která z následujících možností nejlépe vystihuje význam slovního spojení *hororová sezona*?

- A) sezona s průměrnými výsledky
- B) sezona s hodně špatným koncem
- C) sezona plná zvrátů, ale celkem úspěšná
- D) sezona se špatným startem, ale šťastným koncem

5. Vysvětlete s využitím tištěných nebo digitálních zdrojů význam slova *opce* v textu:

6. Vysvětlete s využitím tištěných nebo digitálních zdrojů význam slova *kontrakt* v textu:

7. Které z následujících slov nejlépe vystihuje Westbrookovu uplynulou sezonu?

- A) úspěšná
- B) průměrná
- C) rozkolísaná
- D) nevydařená

8. Doplňte k následujícím výrazům jejich synonymické vyjádření v textu:

8.1 adept na zisk titulu

8.2 pořádně štedrá smlouva

8.3 John Wall

8.4 věhlasný tým

9. Která z následujících částí textu vyjadřuje názor pisatele textu?

- A) působil až komicky
- B) začal jeho agent pracovat
- C) čeká jen úřadujícího vítěze
- D) má před sebou poslední rok

10. Která z následujících částí textu vyjadřuje názor basketbalisty Westbrooka?

- A) její využití je logické
- B) neprošel ani do play off
- C) nedostal pořádnou šanci
- D) dělí jen trocha papírování

S LITERÁRNÍ NÁPOVĚDOU K BASKETBALOVÝM MĚSTŮM

Naši nejvyšší basketbalovou soutěž – Národní basketbalovou ligu (NBL) – bude v nadcházejícím ročníku hrát 12 týmů. Vaším úkolem je zjistit podle literárních indicií, která města budou v letošní NBL zastoupena.

Hned dva týmy sídlí ve městě, s nímž je spjatý život spisovatele, autora veršů, proslavených i jedním slavným českým filmem:

*Jak lvové bijem o mříže,
jak lvové v kleci jatí,
my bychom vzhůru k nebesům
a jsme zde Zemí spjatí.*

Se dvěma severočeskými městy jsou spojeny osudy postavy inženýra Jošta v románu Vladimíra Párala Katapult.

Dvě města spojuje narozením a úmrtím „slezský bard“, autor veršů:

*Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem
sto roků kopal jsem uhlí,
za sto let v rameni bezmasém
svaly mi v železo ztuhly.*

Se zelím, nebo se šípkovou?
Slavný myslivecký spor z filmu podle předlohy Slavnosti sněženek autora, který má v tomto středočeském městě nedaleko Kerska – dějiště filmu – svou lavičku.

V tomto městě se roku 1864 narodil spisovatel, který po vzniku Československa vykonával funkci generálního inspektora československé armády.

Místní rodák, autor prózy Mimner aneb Hra o smrděocha, působil jako velvyslanec v Německu a Rakousku a několik měsíců vykonával funkci ministra školství.

Narodil se zde katolicky orientovaný autor, jehož tvorba je výrazně ukotvena v pobělohorském období našich dějin, vojenský lékař a kritik Karla Čapka kvůli jeho politickým postojům.

*Plavala Hrabová, rodná má dědina
jak slípka divoká, na vodě rybníků
Zdaleka svítila stříbrná hladina
nad ní se vznášely myšlenky poutníků*

Úvodní sloka básně, která odkazuje k rodišti významného básníka 20. století. Dnes je autorova „rodná dědina“ součástí velkého města.

Město je rodištěm několik významných literárních osobností – např. světově známého česko-francouzského spisovatele; básníka, který odešel roku 1948 do exilu, kde po celý zbytek života zápasil s psychickými problémy; také současné české spisovatelky (Vyhnání Gerty Schnirch) a několika dalších.

ÚPRAVA TEXTU

Upravte následující text tak, aby byly v maximální míře odstraněny jazykové nedostatky:

Spojené státy neměly dobrý začátek své kampaně na olympijských hrách v Tokiu. Ve svém prvním zápase utrpěli šokovou porážku z rukou Francie. Spojené státy vyskočily ve svém dalším zápase, když porazily Írán

o 54 bodů. USA jsou v současné době na prvním místě v tabulce bodů.

Než čelil Francii, tým USA hrál čtyři přátelské zápasy.

Jeden zápas odehráli proti Nigérii, jeden proti Austrálii, jeden proti Argentině a jeden proti Španělsku. Jejich jediný zápas proti Austrálii byl zrušen.

USA čelily šokující porážce z rukou Nigérie v jejich prvním mezinárodním přátelském zápase v Japonsku.

V příštím zápase způsobila Austrálie nad Spojenými státy 8bodovou ztrátu.

V posledních dvou přátelských zápasech porazily USA Argentinu o 28 bodů a poté porazily Španělsko o sedm bodů.

Na druhou stranu Česká republika úspěšně zahájila olympijskou kampaň v Tokiu. Ve svém prvním zápase porazili Írán a předtím, než se v sobotu setkají se Spojenými státy, čeká je ve středu ve Francii jejich druhý zápas v A-skupině.

Před vstupem na olympiádu hrála Česká republika čtyři olympijské kvalifikační zápasy. Mezi 4 zápasy si Češi připsali vítězství nad Řeckem, Kanadou a Uruguayem. Prohráli s Tureckem o 70-87 bodů.

(<https://yplay.cz/basketbal-pro-olympijske-hry-2021-sance-a-predpovedi-usa-vs-ceska-republika/>)

CO VYČTEME ZE STATISTIKY?

hráč	utkání	výsledek	body	trestné hody	dvoubodové pokusy	třibodové pokusy
Dončić	SLO-FRA	88:82	47	11-12	9-12	6-11
Markkanen	FIN-CRO	94:86	43	3-4	17-23	2-6
Antetokounmpo	GRE-UKR	99:79	41	15-18	13-16	0-2
Dončić	SLO-GER	88:80	36	6-9	12-17	2-8
Dončić	SLO-BEL	88:72	35	9-10	7-15	4-10
Markkanen	FIN-CZE	98:88	34	13-14	6-11	3-9
Valanciunas	LTU-GER	107:109	34	14-17	10-14	0-1
Bost	BUL-GEO	92:80	33	2-6	2-5	9-14
Markkanen	FIN-ISR	87:89	33	14-15	5-13	3-6
Jokić	SRB-ITA	86:94	32	14-15	6-11	2-3
Antetokounmpo	GRE-GER	96:107	31	4-8	12-17	1-5
Musa	BIH-GER	82:92	30	2-3	11-13	2-4
Schröder	GER-ESP	91:96	30	5-5	8-10	3-7
Brown	ESP-GER	96:91	29	4-4	8-10	3-7
Jokić	SRB-ISR	89:78	29	6-6	10-12	1-1

(<https://www.fiba.basketball/eurobasket/2022>, upraveno)

1. Které z následujících tvrzení odpovídá údajům v tabulce?

- A) V utkání Němců s Bosnou a Hercegovinou byl nejlepším střelcem Schröder.
- B) V utkání Řecka s Ukrajinou proměnil Antetokounmpo všechny třibodové pokusy.
- C) V utkání Finska s Izraelem zařídil Markkanen vítězství Finů patnácti trestnými hody.
- D) V utkání Slovinska proti Francii nastřílel Dončić více než polovinu bodů svého týmu.

2. Uveďte všechny basketbalisty, kteří v jednom utkání dosáhli více než padesátiprocentní úspěšnosti při třibodových pokusech:

3. Uveďte všechny basketbalisty, kteří v jednom utkání neproměnili největší počet trestných hodů:

4. Uved'te všechny basketbalisty, kteří v jednom utkání dosáhli více než 25 bodů z dvoubodových pokusů:

5. Napište pořadí basketbalistů na prvních třech místech v počtu nastřelených bodů ze hry (tzn. bez trestných hodů):

6. Rozhodněte o každé z následujících informací, zda odpovídá všem údajům obsaženým v tabulce (ANO), či nikoli (NE):

	ANO	NE
6.1 Dončić svými střeleckými výkony dotáhl slovinský tým k vítězství, podobně, i když jen v jednom utkání, si vedl bosenský Musa proti Německu a bulharský reprezentant Bost proti Gruzii.	☐	☐
6.2 Zásluhou Markkanenových střeleckých výkonů Finové ve všech třech utkáních zvítězili, na rozdíl od utkání Srbů, kterým ani body nastřelené Jokićem k vítězství nestačily.	☐	☐
6.3 V utkání Německa se Španělskem dosáhli dva hráči – Brown a Schröder – zcela shodné procentuální úspěšnosti v proměňování trestných hodů, dvoubodových i tříbodových pokusů.	☐	☐
6.4 Řeckému basketbalistovi Antetokounmpovi se v obou utkáních nevedlo při házení trestných hodů, podstatně lépe se mu dařilo ve střelbě ze vzdálenosti, která znamenala tři body za každý proměněný pokus.	☐	☐

7. Podle kterého z následujících kritérií jsou seřazeni hráči v tabulce shora dolů?

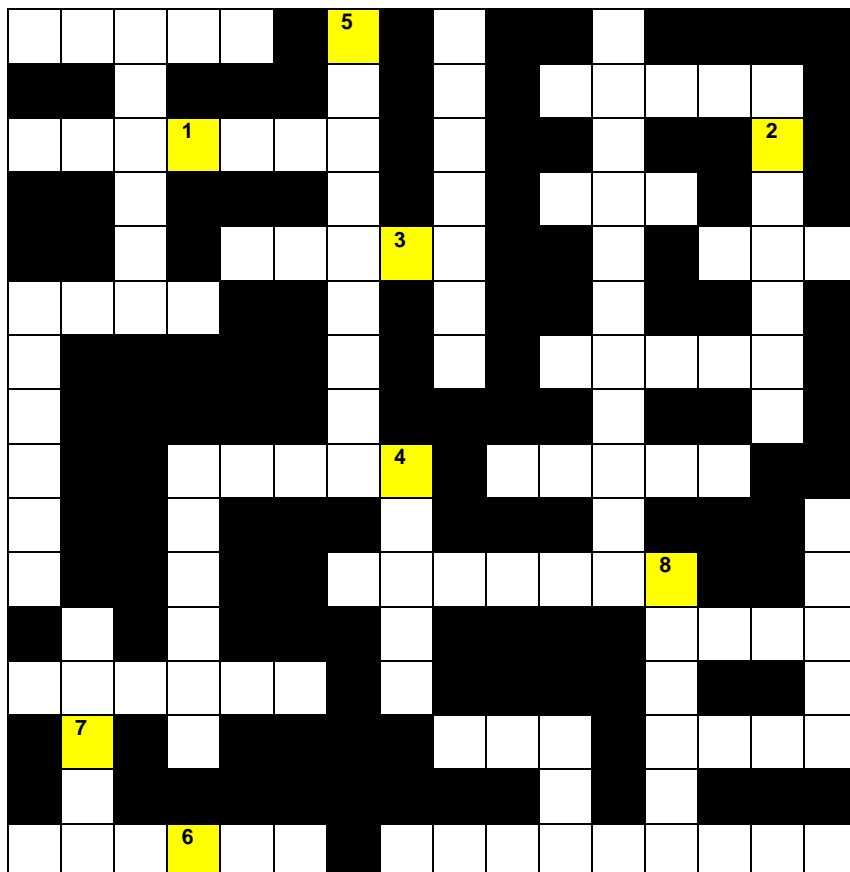
- A) podle podílu hráče na vítězství daného týmu
- B) podle počtu dosažených bodů v jednom utkání
- C) podle důležitosti utkání pro danou reprezentaci
- D) podle procentuální úspěšnosti při střelbě ze hry

8. Rozhodněte o každé z následujících informací, zda odpovídá všem údajům obsaženým v tabulce (ANO), či nikoli (NE):

	ANO	NE
8.1 Bost stihnul Gruzii nastřílet neuvěřitelných 30 bodů za první poločas, ve druhém přidal už jen tři body.	☐	☐
8.2 Valanciunas v utkání proti Němcům proměnil všechny střelecké pokusy, k vítězství jeho týmu to ale nestačilo.	☐	☐
8.3 Jokić přišel o stoprocentní střeleckou bilanci v utkání s Izraelem kvůli dvěma neúspěšným pokusům.	☐	☐
8.4 Markkanen přispěl 34 body k vítězství svého týmu nad Českem, z Čechů nikdo třicetibodovou hranici nepřekonal.	☐	☐

CRISS-CROSS

Po doplnění všech basketbalistů najdete v označených políčkách příjmení spisovatele (James, 1861–1939), kterého ale jako spisovatele skoro nikdo nezná. Celý basketbalový svět ho ale zná jako zakladatele tohoto sportu...

AUDA, AVDIJA, BOL, CEL, CLARK, CURRY, DECK,
FERNANDEZ, GAY, GOBERT, HARDEN, JAMES, JANEV,
KENNARD, KOPONEN, LEN, MIDDLETON, NOEL, NURKIĆ,
RANDLE, REDDISH, RICCI, SABONIS, SALIN, SNELL,
TOWNS, TUCKER, VALANCIUNAS, ZOTOV

HODNOCENÍ VÝKONU

Uspořádejte hráče podle hodnocení jejich výkonu od nejlepšího po nejhoršího:

Hráč 1: Tohle není jeho turnaj. Stejně jako olympijská kvalifikace v Kanadě mu nevychází ani Tokio. Proti Francii zapsal nepopulární shot out, teda 0 bodů na kontě. Za 23 minut se dostal jen k 3 střelám. Příspěvek opory z MS v Číně citelně chybí.

Hráč 2: Je známý tím, že kontakt nevyhledává. Rád střílí z jasných pozic, které mu spoluhráči připraví. Proti francouzským hromotlukům sice skóroval, se svou subtilní postavou ale nebyl velkým faktorem.

Hráč 3: Ukázal přesnou rukou, v euforickém začátku 217 centimetrů vysoký titán trefil dokonce dvě trojky. Snažil se pasovat se s francouzskými obry, získal dva míče, k tomu přidal tři bloky. Nejlepší český hráč na palubovce, o čem svědčí i kolonka efektivity.

Hráč 4: Jedno z příjemných překvapení olympijského turnaje. Všudybyl z Opavy je na palubovce cítit, trefil dvě ze čtyř trojek, rozhodně si proti světové elitě nevedl špatně.

Hráč 5: Podkošový pracant znovu dřel, neúnavně najížděl do koše. U něj máte jistotu, že když dostane balon, něco svou atletičností vytvoří. Znovu střílel z českého týmu nejvíc trestných hodů, z osmi jich proměnil ale pouhou polovinu.

(<https://isport.blesk.cz/clanek/ostatni-olympijske-hry-letni-olympijske-hry-2021-basketbal>)

- 1. místo _____
- 2. místo _____
- 3. místo _____
- 4. místo _____
- 5. místo _____

SATORANSKÝ I POTŘETÍ VLÁDNE VŠEM. ČESKÝ BASKETBALISTA JE NEJLÉPE PLACENÝM TUZEMSKÝM SPORTOVCEM.

Nejlépe placeným českým sportovcem byl třetí rok po sobě basketbalista Tomáš Satoranský, jenž v létě po šesti sezonách zakončil své působení v NBA. Třicetiletý tahoun české reprezentace si podle žebříčku časopisu Forbes od loňského června do letošního července vydělal v přepočtu 242 milionů korun. Celková suma je tvořena hrubým platem od klubu či vyhranými odměnami a příjmy od sponzorů.

Satoranský se usadil v čele nejlépe vydělávajících českých sportovců díky tříleté smlouvě na 30 milionů dolarů, kterou podepsal v roce 2019 s Chicagem. Vedle toho má pražský rodák reklamní kontrakty s firmami Audi či Adidas.

Po turbulentní sezoně, v níž postupně oblékl dresy New Orleans, San Antonia a Washingtonu, Satoranský své působení v elitní lize ukončil. Začátkem července se dohodl na čtyřleté smlouvě s Barcelonou, za níž hrál před svým odchodem do zámoří v roce 2016.
(<https://www.irozhlas.cz/sport/ostatni-sporty>)

1. Rozhodněte o každé z následujících informací, zda je obsažena v textu (ANO), či nikoli (NE):

	ANO	NE
1.1 K firmám, které Satoranského podporují, patří chicagské pobočky Adidasu a Audi.	☐	☐
1.2 Posledním týmem, za který Satoranský hrál před odchodem do NBA, byla Barcelona.	☐	☐
1.3 Od doby, kdy Satoranský začal hrát v NBA, se stal nejlépe vydělávajícím českým sportovcem.	☐	☐
1.4 Satoranský nevyloučil, že by se po uplynutí smlouvy s Barcelonou vrátil do USA, jak to už v minulosti udělal.	☐	☐

2. Kterým z následujících výrazů nelze beze změny významu textu nahradit slovo *turbulentní* na začátku posledního odstavce?

- A) nudné
- B) divoké
- C) bouřlivé
- D) neklidné

3. Najděte v textu víceslovné pojmenování užitá pro NBA:

4. Najděte v textu všechna víceslovná pojmenování užitá pro nejlépe placeného českého sportovce:

5. Vysvětlete význam slova *tuzemský* v nadpisu textu:

6. Které z následujících tvrzení je v souladu s textem?

- A) Satoranský odešel za oceán z Barcelony, do které se po šestiletém působení v zámoří vrací.
- B) Během působení v NBA Satoranský hrál za San Antonio, Washington, New Orleans a dvakrát za Chicago.
- C) Prvním basketbalovým týmem, se kterým Satoranský podepsal po svém odchodu do USA smlouvu, bylo Chicago Bulls.
- D) Letos třicetiletý basketbalista se vrací do Evropy z nejlepší týmové soutěže světa, kam odešel v necelých dvaceti letech.

7. Zkraťte titulky textu tak, aby nebyl tvořen dvěma větami:

OSMISMĚRKA

Po vyškrtání všech výrazů zůstane v osmisměrce 16 písmen, která čtena po řádcích tvoří tajenku – basketbalový tým, jehož věrným fanouškem je po desítky let americký herec Jack Nicholson, který se mimo jiné proslavil v roli McMurphyho ve filmu Přelet nad kukaččím hnízdem, režirovaným Milošem Formanem.

S	U	N	I	S	J	O	K	O	H	A	M	A	N	A	P
I	T	Á	L	I	E	Í	H	O	N	D	U	R	A	S	E
P	A	A	L	A	N	R	Z	I	C	I	Z	I	N	E	C
O	S	E	R	V	C	E	L	D	I	Ž	I	R	A	F	A
T	A	L	O	O	E	I	O	O	A	A	S	A	L	P	G
S	R	D	C	E	Ž	O	R	O	N	D	E	J	O	O	A
Í	E	I	L	R	A	I	E	A	N	A	E	R	N	G	P
M	T	V	A	I	R	E	T	V	D	T	V	D	D	V	O
A	A	L	Ý	L	P	Á	A	N	E	E	O	E	Ý	E	R
Š	O	T	E	K	L	N	E	L	O	L	L	S	N	L	P
K	O	E	E	I	L	G	O	K	A	S	T	S	O	E	A
A	N	K	E	M	E	A	N	L	H	A	T	L	Ž	Š	Ž
R	E	I	A	L	A	Í	D	O	V	A	S	O	Í	Í	I
Á	L	K	H	R	M	T	N	A	E	E	L	R	Ř	N	T
D	O	B	R	A	T	R	I	S	Ř	Á	M	A	L	A	K
A	K	I	R	A	T	S	O	K	N	O	P	R	A	V	A

BRATR, CIZINEC, CIZRNA, EVROPA, GONDOLA, HONDURAS, ITÁLIE, JEDNOROŽEC, JETEL, JÍZDA, JOKOHAMA, KALAMÁŘ, KNIHA, KOLENO, KOSTARIKA, KŘESLO, LEGENDA, LIPNO, LONDÝN, LORETA, MAŠKARÁDA, MATEMATIK, MEDOVNÍK, MÍSTOPIS, NÁLOŽ, NATÁLIE, NOHSLED, NOŽÍŘ, OPRAVA, PANAMA, PAŽITKA, PRAŽEC, PROPAGACE, RAMÍNKO, SINUS, SLAST, STAROŽITNOST, STRAKOŠ, ŠAVLE, ŠOTEK, TERASA, VELEŠÍN, VELTLÍN, VIDLE, VÝKLAD, VÝSTAVA, ŽADATEL, ŽENEVA, ŽIDLE, ŽILINA, ŽIRAFKA, ŽRALOK

PROČ SE TAK JMENUJÍ?

Odhadněte, podle čeho získaly svůj název následující týmy nejvyšší americké basketbalové soutěže NBA:

PHILADELPHIA 76ERS (Sixers)

- A) Město Philadelphia vzniklo po bojích s místními kmeny v roce 1876.
- B) V roce 1776 byla ve Philadelphii vyhlášena deklarace nezávislosti USA.
- C) Tento tým založila v roce 1976 skupina místních nadšenců a podnikatelů.

DENVER NUGGETS

- A) Zakladatel Nuggets byl fanouškem nuget McDonaldu.
- B) Název vznikl podle zlatých “nuget”, které se v Coloradu těží.
- C) Colorado je stát proslavený produkcí chutného kuřecího masa.

BOSTON CELTICS

- A) Boston je od počátku existence USA proslavený věznicí.
- B) Boston založili Irové a dodnes zde žije silná irská komunita.
- C) Boston je původním místem vzniku skotského týmu Celtic Glasgow.

HOUSTON ROCKETS

Když tým San Diego Rockets přesídlil do Houstonu, byl mu původní název ponechán kvůli:

- A) zde sídlící raketové základně.
- B) rychlejšímu zdejšímu životnímu tempu.
- C) zdejší proslavené výrobě tenisových raket.

NCAA – UNIVERZITNÍ BASKETBAL

Univerzitní basketbal je v USA opravdovým fenoménem a jeho popularita a mediální sledovanost je úžasná. Základna tamního basketbalu je tak neuvěřitelně široká, že jen v nejvyšší divizi NCAA je letos 31 konferencí, ve kterých hraje 321 družstev!, z nichž i ty nejslabší jsou na úrovni některých našich ligových týmů. S poněkud složitým systémem a pravidly NCAA vás v naší rubrice budeme seznamovat postupně, pro dnešek si uvedme jen základní fakta.

Univerzitní soutěž probíhá každým rokem od listopadu do března. Koncem února se hraje playoff jednotlivých konferencí a vítězové všech 31 konferencí automaticky postupují do NCAA tournament, tedy závěrečného celostátního playoff. Spolu s nimi jsou zhruba z 10 nejsilnějších konferencí doplněny podle složitého klíče další týmy na celkový počet 64. Ty pak hrají playoff krutým K.O. systémem na jediný vítězný zápas. Pro hráče z nejvyšší divize je basketbal na prvním místě, i když studovat samozřejmě musí také.

Dostávají od školy čtyřleté basketbalové stipendium, po jehož skončení již za školu hrát nemohou a obvykle ti nejlepší odchází do NBA. Podle toho, ve kterém ročníku právě studují, jsou označováni freshman (nováček), sophomore (druhý), junior (třetí) a senior (čtvrtý).

(<https://www.idnes.cz/sport/basket>)

1. Které z následujících tvrzení odpovídá textu?

- A) NCAA tvoří 31 konferencí, 321 týmů, playoff hraje 64 týmů.
- B) NCAA tvoří 41 konferencí, 64 týmů, playoff hraje 41 týmů
- C) NCAA tvoří 64 konferencí, 321 týmů, playoff hraje 31 týmů.
- D) NCAA tvoří 10 konferencí, 64 týmů, playoff hraje polovina z nich.

2. Který z následujících výrazů nejlépe vystihuje názor pisatele textu na systém playoff?

- A) trpký
- B) surový
- C) krvelačný
- D) nemilosrdný

3. Napište počet měsíců, který trvá jedna sezona NCAA:

4. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je obsaženo v textu (ANO), nebo není (NE):

	ANO	NE
4.1 Univerzitní soutěž je otevřená i pro hráče, kteří nestudují univerzitu.	☐	☐
4.2 Většina hráčů NCAA po ukončení studia automaticky přechází do NBA.	☐	☐
4.3 Po uplynutí čtyřletého stipendia hráči už nemohou hrát za univerzitu.	☐	☐
4.4 V nejvyšší divizi je běžné, že hráči přerušují studium na několik let.	☐	☐

5. Vysvětlete důvod použití vykřičníku na třetím řádku textu:

6. Která z následujících možností nejlépe vystihuje text, a je tedy nejspíše jeho titulkem?

- A) Proč je NCAA lepší než NBA?
- B) NCAA – vstupní brána do NBA
- C) Mediálně nepřítažlivá NCAA stále láká.
- D) Nechce se vám studovat? Jděte hrát NCAA.

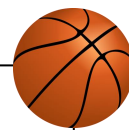
FINÁLE EVROPSKÉHO ŠAMPIONÁTU

Mercedes-Benz Arena (Berlín), 13 042 diváků

hráč	tým	body	doskoky	asistence	minuty
Hernangomez J.	SPA	27	5	-	26:12
Fournier	FRA	23	3	2	32:44
Heurtel	FRA	16	-	7	26:19
Brown	SPA	14	-	11	29:12
Hernangomez W,	SPA	14	8	-	22:48
Okobo	FRA	9	3	1	22:42
Diaz	SPA	8	-	3	18:32
Fernandez	SPA	7	1	-	13:58
Gobert	FRA	6	6	1	27:24
Poirier	FRA	4	1	1	13:22
Tarpey	FRA	4	9	2	21:39
Brizuela	SPA	3	-	2	11:50
Garuba	SPA	2	2	4	16:25
Albicy	FRA	1	-	-	12:05
Fall	FRA	-	1	-	6:31
Lopez-Arostegui	SPA	-	4	2	26:02
Luwawu-Cabarrot	FRA	-	1	-	4:31
M'Baye	FRA	-	-	-	-
Maledon	FRA	-	-	-	-
Parra	SPA	-	-	-	0:47
Pradilla	SPA	-	3	-	13:01
Saiz	SPA	-	-	-	0:47

(<https://www.livesport.com/cz/basketbal/evropa/eurobasket-2022/>)

Napište na základě údajů na předchozí stránce zprávu o tomto utkání (včetně titulku):

HRÁTKY S NÁZVY TÝMŮ NBA

Utvořte příslušné tvary podle vzoru:

Denver Nuggets – denverští Nuggets

Dallas Mavericks _____

Miami Heat _____

Houston Rockets _____

Brooklyn Nets _____

Atlanta Hawks _____

Utah Jazz _____

Chicago Bulls _____

Toronto Raptors _____

Memphis Grizzlies _____

Minnesota Timberwolves _____

Detroit Pistons _____

New York Knicks _____

Cleveland Cavaliers _____

Charlotte Hornets _____

New Orleans Pelicans _____

Portland Trail Blazers _____

Los Angeles Clippers _____

Indiana Pacers _____

Washington Wizards _____

BASKETBALISTA A SPISOVATEL SE STEJNÝM PŘÍJMENÍM

Několik účastníků evropského basketbalového mistrovství má stejná příjmení jako literární osobnosti. Přijdete s pomocí literárních znalostí na příjmení některých basketbalistů?

1) Španělský basketbalista **Lorenze** má stejné příjmení jako jeden z nejslavnějších amerických spisovatelů současnosti **Dan**, mimo jiné autor bestselleru Šifra mistra Leonarda.

2) Maďarský basketbalista **Rosco** má stejné příjmení jako americký spisovatel, režisér, scenárista, oblíbený komik **Woody**.

3) Izraelský basketbalista **Jake** má stejné příjmení jako kanadský hudebník a také spisovatel **Leonard**, proslavený písní Hallelujah.

4) Nizozemský basketbalista **Leon** má stejné příjmení jako americký dramatik **Tennessee**, autor her Kočka na rozpálené plechové střeše nebo Tramvaj do stanice Touha.

5) Britský basketbalista **Jamell** má stejné příjmení jako americký spisovatel **Sherwood**, jehož dílem je např. román Městečko v Ohio.

6) Chorvatský basketbalista **Jaleen** má stejné příjmení jako anglicky píšící autor dobrodružných románů **Wilbur**, proslavený např. sérií románů Řeka bohů.

7) Francouzský basketbalista **Evan** má stejné příjmení jako francouzský spisovatel **Alain-**, autor románu Kouzelné dobrodružství.

8) Maďarský basketbalista **Akos** má stejné příjmení jako švýcarský spisovatel **Gottfried**, autor próz Zelený Jindřich nebo Romeo a Julie na vsi.

9) Izraelský basketbalista **Nimrod** má stejné příjmení jako italský spisovatel **Primo**, jehož známým dílem je román Příměří.

10) Chorvatský basketbalista **Krunoslav** má stejné příjmení jako francouzský nositel Nobelovy ceny za literaturu **Claude**, zpravdila považovaný za představitele nového románu.

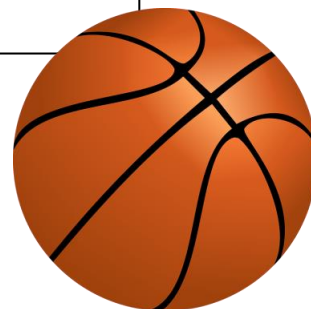
KDYŽ SE NEDAŘÍ...

Na straně domácích byla citelně znát absence Satoranského (kotník), Krejčího (mezižeberní svalstvo) i Bohačíka (doznívající viróza). Po čtvrt hodině to bylo 35:39 v neprospěch národního týmu, kteří dovolili soupeři do té doby proměnit nejen pět trojek, ale usnadňoval mu hru i sedmi ztrátami míče.

Až důrazná slova kouče Ginzburga při time-outu padla na úrodnou půdu, během tří minut přišla devítibodová šňůra českého celku. Zavelel k ní kapitán Hruban, jenže naděje na zlepšení výkonu trvala jen chvíli. Maďaři do konce druhé čtvrtiny odpověděli sedmi body v řadě a v polovině utkání tak domácí tým prohrával 44:47.

Ve třetím dějství ale začal brát na sebe daleko víc zodpovědnosti Veselý, preciznější bránění občas dovolilo reprezentantům realizovat rychlý protiútok. Nastala velká přetahovaná ve skóre, v níž se Češi mohli spolehnout na přesnou ruku Hrubana. Jenže se žádný způsobem nedařilo zastavit Hangu, oporu euroligového Realu Madrid a pod tlakem na míč se rozpadala herní snaha domácích.

(<https://www.sport.cz/clanek/basketbal-porazka-s-madary-bere-vidinu-postupu-na-ms-a-budi-i-rozpaky-pred-evropskym-sampionatem-3579597>)

1. Odhadněte na základě textu, ve kterém městě se utkání nejspíše hrálo:

- A) Madrid
- B) Debrecín
- C) Chomutov
- D) Bratislava

2. Rozhodněte o každé z následujících možností, zda je vhodnou (ANO), nebo nevhodnou (NE) úpravou souvětí v prvním odstavci textu:

2.1 Po čtvrt hodině to bylo 35:39 v neprospěch národního týmu, který dovolil soupeři do té doby proměnit nejen pět trojek, ale usnadňoval mu hru i sedmi ztrátami míče.

ANO	NE
☐	☐

2.2 Po čtvrt hodině to bylo 35:39 v neprospěch národního týmu, kteří dovolili soupeři do té doby proměnit nejen pět trojek, ale usnadňovali jim hru i sedmi ztrátami míče.

☐	☐
--------------------------	--------------------------

2.3 Po čtvrt hodině to bylo 35:39 v neprospěch národního týmu, který dovolil soupeři do té doby proměnit nejen pět trojek, ale usnadňovali jim hru i sedmi ztrátami míče.

☐	☐
--------------------------	--------------------------

2.4 Po čtvrt hodině to bylo 35:39 v neprospěch národního týmu, kteří dovolili soupeři do té doby proměnit nejen pět trojek, ale usnadňoval jim hru i sedmi ztrátami míče.

☐	☐
--------------------------	--------------------------

3. Opravte interpunkci v posledním souvětí textu:

4. Vypište z textu všechna pojmenování užitá pro český tým:

EUROLIGOVÁ MĚSTA

Euroliga je nejprestižnější evropská klubová basketbalová soutěž. V současné době v ní působí například kluby z Barcelony, Bělehradu, Istanbulu, Atén, Milána, Lyonu a dalších měst. Některá z nich zjistíte z následující doplňovačky (v tmavých sloupcích).

Návod k řešení:

Na každém řádku je třeba doplnit několik slov (jejich počet zjistíte podle legendy k doplňovačce). Musíte sami přijít na hranice mezi slovy, konec jednoho slova (jedno nebo více písmen) je zároveň začátkem slova dalšího. Slova mohou mít různý počet písmen.

Příklad

Legenda: potřeba šermíře, zimní měsíc, tlačítko na klávesnici, autor Kytice

Řešení: ŠAVLEDENTERBEN

1															
2															
3															
4															
5															
6															

Legenda:

- 1) africký jedovatý had, Myanmar, Čapkovo drama, druh krokodýla
- 2) rozsudek, ženské jméno (16. 3.), španělský tenista, druh lamy
- 3) vnitřek, francouzský sochař, indická řeka, přidělit místo k sezení
- 4) náčelník Hunů, Noemovo plavidlo, mladý venkovan (nářečně), územní jednotka ČR
- 5) proutěná nádoba, velký batoh, úsilí, Verdiho opera
- 6) divadelní závěs, severský kytovec, tak (německy), usuzovat

AMERICKÉ PATÁLIE

Basketbalistům USA se cesta za obhajobou titulu na AmeriCupu po úvodní prohře s Mexikem zkomplikovala i ve druhém zápase. Tentokrát ale bylo na vině počasí. Kvůli silnému dešti totiž začalo do haly v brazilském Recife zatékat a duel s Venezuelou zůstal nedohrán. Na několika místech mokrá palubovka nepustila hráče po poločasové přestávce ***** a duel byl přerušen za stavu 48:21 pro favorizované Američany.

(<https://www.sport.cz/clanek/basketbal-na-mericupu-zatekalo-do-haly-basketbaliste-usa-zapas-nedohrali->

1. Která z následujících možností je nejspíše finálovým výsledkem předchozího šampionátu?

- A) Mexiko - USA 92:87
- B) Brazílie - Mexiko 81:65
- C) USA - Argentina 81:76
- D) Argentina - Brazílie 99:85

2. Která z následujících možností nejlépe vystihuje očekávání před utkáním USA s Venezuelou?

- A) vítězství USA
- B) vyrovnaný souboj
- C) utkání bez favorita
- D) těsná výhra Venezuely

3. Upravte příslušnou větu z textu tak, aby slovní spojení *bylo na vině počasí* (druhý řádek) bylo vyjádřeno jedním slovem:

4. Nalezněte v textu výraz označující povrch hřiště:

5. Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) v textu?

- A) na tribunu
- B) zpět do hry
- C) k občerstvení
- D) dolů do šaten

ŘEŠENÍ

Eurobasket a jazyky:

1. D; 2. A); 3. D; 4. polština; 5. A: černohorština a bulharština, B: slovinština a bosenština; C: chorvatština; D: čeština, srbština, polština

Doplňovačky – velká jména NBA:

Jordan; Malone; Bird

Rozhovor s bývalým basketbalistou:

1 Prst a hlína jsou synonyma. 2 začátečník, nejméně zkušený hráč týmu, zpravidla nejmladší; 3 A); 4 D)

Čtyřsměrka:

Seattle SuperSonics; Baltimore Bullets

Basketbalové skloňování:

Jaromíru Bohačikovi, Jaromírem Bohačikemi; Vojtěchu Hrubanovi, Vojtěchem Hrubanem; Martinu Křížovi, Martinem Křížem; Martinu Peterkovi, Martinem Peterkou; Janu Veselému, Janem Veselým; Patriku Audovi, Patrikem Audou; Vítu Krejčímu, Vitem Krejčím; Tomáši Satoranskému, Tomášem Satoranským; Ondřeji Balvínovi, Ondřejem Balvínem; Tomáši Kyzlinkovi, Tomášem Kyzlinkem; Ondřeji Sehnalovi, Ondřejem Sehnalem, Davidu Jelínkovi, Davidem Jelínkem; Lukáši Palyzovi, Lukášem Palyzou; Viktoru Půlpánovi, Viktorem Půlpánem; Tomáši Vyoralovi, Tomášem Vyoralem

Desítka úloh k trampotám hvězdy:

1. Američan, smlouvy, Během, miliardy, korun, Větší, Stephena Curryho, Golden State, věčně, přírůstek, Clippers, gigantické, totiž, klauzuli, úterního, ročník, Lakers, Věhlasný, Los Angeles, adepty, titulu, chvílemi; 2. Westbrook; 3. Los Angeles Lakers, Los Angeles Clippers, Golden State (Warriors); 4. B); 5. právo výběru jedné z možností; 6. smlouva, dohoda; 7. D); 8.1 věhlasný tým (z Los Angeles); 8.2 více než 47 milionů dolarů / gigantická mzda; 8.3 nový přírůstek LA Clippers; 8.4 adept na získání titulu; 9. A); 10. C)

S literární nápodobou k basketbalovým městům:

Levý sloupec: Praha, Olomouc a Opava; Kolín; Hradec Králové; Brno. Pravý sloupec: Ústí nad Labem a Děčín; Nymburk; Pardubice; Ostrava

Co vyčteme z statistiky?

1. D); 2. Dončić v utkání s Francií; Bost; Jokic v obou utkáních; 3. Antetokounmpo v utkání s Německem; Bost: 4; 4. Markkanen v utkání s Chorvatskem; Antetokounmpo v utkání s Ukrajinou; 5. Markkanen v utkání s Chorvatskem (40), Dončić v utkání s Francií (36), Bost (31); 6.1 ne, 6.2 ne, 6.3 ano, 6.4 ne; 7. B); 8.1 ne, 8.2 ne, 8.3 ano, 8.4 ano

Criss-cross:

Naismith

Hodnocení výkonu:

Pořadí: hráč 3, hráč 5, hráč 4, hráč 2, hráč 1

Satoranský potřetí vládne všem:

1.1 ne, 1.2 ano, 1.3 ne, 1.4 ne; 2. A) 3. elitní liga; 4. basketbalista Tomáš Satoranský, (třicetiletý) tahoun české reprezentace, pražský rodák; 5. domácí, český, náš; 6. A); 7. např.: Satoranský potřetí v řadě nejlépe placeným sportovcem

Osmisměrka:

Los Angeles Lakers

Proč se tak jmenují?

Philadelphia – B); Denver – B); Boston – B); Houston – A)

NCAA – univerzitní basketbal:

1. A); 2. D); 3. pět; 4.1 ne, 4.2 ne, 4.3 ano, 4.4 ne; 5. upozorňuje na obrovské číslo; 6. B)

Hrátky s názvy týmů NBA:

dallaští Mavericks, miamští Heat, houstonští Rockets, brooklynští Nets, atlantští Hawks, utažští Jazz, chicagští Bullas, torontští Raptors, memphiští Grizzlies, minnesotští Timberwolves, detroitští Pistons, newyorští Knicks, clevelandští Cavaliers, charlottští Hornets, neworleanští Pelicans, portlandští Trail Blazers, losangeleští Clippers, indiánští Pacers, washingtonští Wizards

Basketbalista a spisovatel se stejným příjmením:

1. Brown 2. Allen; 3. Cohen; 4. Williams; 5. Anderson; 6. Smith; 7. Fournier; 8. Keller; 9. Levi; 10. Simon

Když se nedaří...:

1. A); 2.1 ano, 2.2 ne, 2.3 ne, 2.4 ne; 3. Jenže se žádným způsobem nedařilo zastavit Hangu, oporu euroligového Realu Madrid, a pod tlakem na míč se rozpadala herní snaha domácích. 4. domácí, národní tým, český celek, domácí tým, reprezentanti, Češi

Euroligová města

Monako, Berlín, Mnichov, Kaunas, Madrid

Americké patálie

1. C); 2. A); 3. Tentokrát to ale zavinilo počasí; 4. palubovka; 5. B)

